

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 2003-2004

25 maart 2004

ONTWERP VAN DECREET

**houdende goedkeuring en uitvoering van het verdrag tussen het Koninkrijk der Nederlanden
en de Vlaamse Gemeenschap van België inzake de accreditatie van opleidingen
binnen het Nederlandse en het Vlaamse hoger onderwijs,
ondertekend te Den Haag op 3 september 2003**

VERSLAG

**namens de Commissie voor Buitenlandse en Europese Aangelegenheden
uitgebracht door de heer Frans Ramon**

Samenstelling van de commissie :

Voorzitter : de heer Luc Van den Brande.

Vaste leden :

de heren Freddy Sarens, Walter Vandenbossche, Luc Van den Brande, Eric Van Rompuy ;

de heren Louis Bril, Peter Gysbrechts, André Moreau, Stefaan Platteau ;

de heren Luk Van Nieuwenhuysen, Karim Van Overmeire, Christian Verougstraete ;

de heren Peter De Ridder, Patrick Hostekint ;

de heer Frans Ramon ;

de heer Etienne Van Vaerenbergh.

Plaatsvervangers :

mevrouw Brigitte Grouwels, de heer Erik Matthijs, mevrouw Trees Merckx-Van Goey, de heer Jef Van Looy ;

de heren Julien Demeulenaere, Didier Ramoudt, Marc van den Abeelen, Paul Wille ;

mevrouw Hilde De Lobel, de heren Pieter Huybrechts, Johan Van Brusselen ;

de heren Marcel Logist, Jacques Timmermans ;

de heer Eloi Glorieux ;

de heer Jan Roegiers.

Zie :

2161 (2003-2004)

- Nr. 1 : Ontwerp van decreet

INHOUD

	Blz.
I. Inleidende uiteenzetting door mevrouw Marleen Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming	4
II. Algemene bespreking	5
II.1. Tussenkomensten van de leden	5
A. Tussenkomenst van de heer Gilbert Vanleenhove	5
B. Tussenkomenst van de heer Frans Ramon	6
II.2. Replik van de minister	6
III. Stemmingen	7
III.1. Artikelsgewijze stemming	7
III.2. Stemming over het geheel	7

DAMES EN HEREN,

In de Commissie voor Buitenlandse en Europese Aangelegenheden werd op 23 maart 2004 het verdrag tussen Nederland en Vlaanderen betreffende de accreditatie van de hogeronderwijsopleidingen, na bespreking, bij unanimititeit aangenomen.

I. INLEIDENDE UITEENZETTING DOOR MEVROUW MARLEEN VANDERPOORTEN, VLAAMS MINISTER VAN ONDERWIJS EN VORMING

Bij de aanvang van haar uiteenzetting wil de minister kort even de achtergronden van het voorliggende verdrag situeren, dat de accreditatie van de hoger onderwijsopleidingen tussen Nederland en Vlaanderen regelt. Het betreffende ontwerp van instemmingsdecreet past binnen, en is een gevolg van, de hervorming van het hoger onderwijs. Met name werd naar aanleiding van de Bolognaverklaring steeds gekozen voor een nauwe samenwerking met Nederland voor wat betreft het bepalen van de kwaliteitsstandaarden waaraan onze universiteiten en hogescholen moeten voldoen. De minister wijst er daarbij op dat een aantal van de hier aanwezige parlementsleden dit hele proces ook reeds van nabij hebben kunnen volgen in de Commissie voor Onderwijs, Vorming en Wetenschapsbeleid. Zij gaat daarna verder met een schets van het globale kader waarbinnen dit accreditatieverdrag past.

Ze preciseert daarbij vooreerst dat Vlaanderen, door op 19 juni 1999 de Bolognaverklaring te ondertekenen, zich geëngageerd heeft om mee naar een Europese hogeronderwijsruimte te streven. Een van de expliciete doelstellingen van de Bologna-verklaring is precies het versterken van de Europese dimensie van de kwaliteitszorg.

Door middel van het decreet van 4 april 2003 betreffende de herstructurering van het hoger onderwijs heeft Vlaanderen het regelgevend kader gecreëerd om de BA/MA-structuur in te voeren en in het hoger onderwijs tot accreditaties over te gaan. Om na te gaan of de aangeboden opleidingen aan de basiskwaliteitsstandaarden voldoen, heeft Vlaanderen er, net als Nederland, voor gekozen om, gelijktijdig met de invoering van de BA/MA-structuur, de accreditatie in te voeren.

De minister komt daarna tot de definiëring van het begrip “accreditatie”. Accreditatie is in feite een door een onafhankelijk orgaan verleend keurmerk, waaruit moet blijken dat een opleiding aan bepaalde kwalitatieve maatstaven voldoet. Accreditatie

vormt derhalve in wezen ook het sluitstuk van het bestaande visitatiestelsel en moet dus een bijdrage leveren tot de verdere ontwikkeling van een op meer onafhankelijkheid en transparantie gerichte kwaliteitszorg.

De minister affirmeert verder dat Vlaanderen en Nederland in deze steeds voor samenwerking hebben gekozen. Het bovengenoemde decreet van 4 april 2003 bepaalt dat het orgaan dat in Vlaanderen voor de accreditaties en voor de toetsing van nieuwe opleidingen moet instaan, door middel van een internationaal verdrag wordt aangeduid.

Het moge daarbij duidelijk zijn dat dit verdrag Vlaanderen en Nederland in een sterke positie plaatst om in de toekomst een voorttrekkersrol te vervullen. De uiteindelijke doelstelling blijft immers het creëren van een kader voor de wederzijdse erkenning van accreditaties, diploma's, graden en erkenningen in Europa.

Vlaanderen en Nederland verbinden er zich in concreto toe om een Nederlands-Vlaamse Accreditatieorganisatie (bekend onder het acroniem NVAO) op te richten. Deze organisatie zal worden belast met de taak de bestaande Nederlandse en Vlaamse opleidingen in het hoger onderwijs te accrediteren en de nieuwe opleidingen in dit onderwijs aan een grondige toetsing te onderwerpen.

De minister preciseert daarbij dat, hoewel de NVAO over volledige rechtspersoonlijkheid beschikt, er tegen een negatief accreditatiebesluit met betrekking tot een Vlaamse opleiding bij de Vlaamse regering beroep kan worden aangetekend.

Qua structuur bestaat de NVAO uit een Bestuur, een Dagelijks Bestuur, een Bureau en een Adviesraad. De Nederlandse en de Vlaamse ministers bevoegd voor het hoger onderwijs vormen een Comité van Ministers dat instaat voor het benoemen van de leden van het Bestuur en voor de goedkeuring van het bestuursreglement, de begroting en de jaarrekeningen. Het Bestuur zowel als het Dagelijks Bestuur bestaan uit personen die worden voorgedragen door de bevoegde Nederlandse en Vlaamse ministers. Hierbij wordt een 60/40-verhouding (Nederland/Vlaanderen) gehanteerd. Waarbij de minister er echter wel op wijst dat de benoeming van het Bestuur een gezamenlijke verantwoordelijkheid blijft.

Doordat het de wederzijdse erkenning van de aan Nederlandse en Vlaamse opleidingen verleende ac-

creditaties regelt, stimuleert het verdrag meteen ook de doorstroming in het hoger onderwijs.

De NVAO wordt door de Nederlandse en de Vlaamse overheid gefinancierd. Ook hierbij wordt logischerwijze een 60/40-verhouding gehanteerd. De Nederlandse en de Vlaamse overheid bepalen wel elk afzonderlijk de tarieven die een accreditatieorganisatie mag aanrekenen aan de onderwijsinstellingen voor het verlenen van accreditaties, dan wel voor het toetsen van nieuwe opleidingen.

Verder wijst de minister er nog op dat – aangezien het hier een zeer belangrijke aangelegenheid betreft – het verdrag voorziet in een periodieke evaluatie van het functioneren van de NVAO door het Nederlandse Parlement en door het Vlaams Parlement.

In zijn advies over het voorontwerp van decreet merkte de Raad van State op dat het toekennen van bijkomende opdrachten moet gebeuren in overeenstemming met de internrechtelijke regelgeving. Dit betekent volgens de minister dat deze beslissing in eerste instantie door de decreetgevende instantie wordt genomen, maar dat de regering hiertoe eveneens kan worden gemachtigd. Dienaangaande heeft zij dan ook beslist een algemene delegatiebepaling op te nemen in het ontwerp van decreet. Deze bepaling laat de Vlaamse regering meer bepaald toe om de accreditatieorganisatie op soepele wijze een aantal aangelegenheden op te dragen. Het gaat hierbij dan meer bepaald om het bestuderen van, en het adviseren over de kwaliteitszorg in het hoger onderwijs én om het bestuderen van, en het adviseren over de algemene samenwerking tussen de Nederlandse en de Vlaamse overheid met betrekking tot het hoger onderwijs.

De minister laat daarbij nog opmerken dat een reeks andere elementen in bestaande decreten betreffende het hoger onderwijs een dergelijke specifieke bevoegdheidsopdracht bij besluit reeds mogelijk maken. Op basis van het zeer onlangs bekrachtigde Aanvullingsdecreet kan de Vlaamse regering de NVAO bijvoorbeeld ook belasten met het opmaken en het actualiseren van het hogeronderwijsregister.

De Raad van State liet verder ook nog opmerken dat de tariefbepaling voor de accreditatie en voor de toetsing van nieuwe opleidingen niet zonder meer aan de Vlaamse regering of aan de individueel bevoegde minister kon worden overgelaten. Daarmee rekening houdende, heeft de minister er dan ook voor geopteerd om de tarifiering eveneens decretaal te regelen. Op grond van een reële kos-

tenraming is een coherente systematiek uitgewerkt. Het toetsen van een nieuwe opleiding zal tussen de 5.000 en de 10.000 euro kosten. De kost voor de accreditatie van een bestaande opleiding is gelegen tussen 500 en 1.000 euro.

De minister preciseert daarbij meteen dat ze op heden in de beide gevallen voor het laagste tarief geopteerd heeft. Dus respectievelijk 5.000 en 500 euro. Deze beslissing moet echter wel nog formeel worden bevestigd. De bovengrenzen zijn daarenboven zodanig vastgelegd dat het ontwerp van decreet niet om de haverklap zal moeten worden gewijzigd. Bij een decreet houdende goedkeuring van een verdrag is zulks immers bepaald niet wenselijk.

Afsluitend wenst de minister de commissieleden ook nog te attenderen op een kleine technische onvolkomenheid in de memorie van toelichting bij het ontwerp van decreet. In de rechterkolom van pagina 5 van de memorie van toelichting, wordt onder punt 3.3) immers ten onrechte verwezen “naar het gestelde onder III.3”. De correcte verwijzing luidt “naar het gestelde onder C”.

Aan het einde van haar betoog verzoekt de minister de commissieleden tenslotte om het hen voorgelegde ontwerp van instemmingsdecreet te willen goedkeuren.

II. ALGEMENE BESPREKING

Voorafgaand aan de algemene bespreking laat de waarnemend voorzitter, de heer Stefaan Platteau, opmerken dat het bij dit verdrag, zijns inziens, om een historische gebeurtenis in de volle betekenis van het woord gaat. In het kader van de Vlaams-Nederlandse betrekkingen kan het belang van dit verdrag immers niet genoeg benadrukt worden.

II.1. Tussenkomsten van de leden

A. Tussenkomst van de heer Gilbert Vanleenhove

Vanuit zijn achtergrond in de Commissie voor Onderwijs, Vorming en Wetenschapsbeleid is de heer Gilbert Vanleenhove goed geplaatst om te weten dat er in Europa al verscheidene accreditatieorganen bestaan. Meestal zijn die instanties echter strikt nationaal gedetermineerd en bepaald. Het hier voorliggende ontwerp van decreet is dan ook historisch, in die zin dat er hier voor het eerst een grensoverschrijdend accreditatieorgaan wordt gecreëerd.

Dienaangaande spreekt de heer Vanleenhove zijn overtuiging uit dat er op korte termijn een waar netwerk van samenwerkingsverbanden tussen de verschillende Europese accreditatieorganisaties zal tot stand komen. De echte accreditatie moet uiteindelijk immers een internationaal kwaliteitskeurmerk worden. En zulks kan enkel op een zinvolle manier gebeuren als er in een breed Europees verband wordt samengewerkt. In die zin steunt de CD&V-fractie het verdrag dan ook ten volle. In de commissie voor Onderwijs, Vorming en Wetenschapsbeleid is deze kwestie trouwens al meer dan eens aan de orde geweest. De respectieve standpunten zijn daar al uitgebreid aan de orde gekomen en mogen derhalve genoegzaam verondersteld worden gekend te zijn.

De heer Gilbert Vanleenhove verklaart het verder ook eens te zijn met het door de minister geformuleerde voorstel voor de tariefbepaling. Het gaat immers niet op om meteen de hoogste tarieven toe te passen. Onze opleidingen komen uit Europese en internationale rapporten naar voor als van een uitstekende kwaliteit zijnde. We moeten er derhalve logisch en consequent voor zorgen dat die kwaliteit ook formeel erkend wordt. Iets wat niet compatibel is met het inbouwen of hanteren van hoge financiële drempels.

Afsluitend stelt de heer Vanleenhove dat dit ontwerp van decreet ook voor hem een document van historische betekenis is, maar tegelijk laat hij opmerken dat het zeker geen eindpunt mag zijn.

B. Tussenkomen van de heer Frans Ramon

Ten algemenen titel verklaart de heer Frans Ramon zich in zeer hoge mate te kunnen terugvinden in de door de minister verstrekte toelichting en in de tussenkomen van de heer Vanleenhove.

Hij laat daarbij nog opmerken dat we ons niet genoeg bewust kunnen zijn van de waarde van internationale accreditatie. Dat net Vlaanderen en Nederland er als eersten voor gekozen hebben om hierin een voortrekkersrol te spelen, is dan ook een bijzonder heuglijk feit.

De heer Frans Ramon heeft tenslotte nog één vraag voor de minister. Meer bepaald wenst hij van haar te vernemen hoe het hele accreditatiegegeven, en dus ook het accreditatieorgaan, zich verhouden tot onze principiële optie voor flexibiliteit. Zulks dreigt toch bepaald ingewikkeld te worden. Welke combinaties van vooropleidingen en schakelprogramma's zullen, bijvoorbeeld, een kwaliteitslabel kunnen krijgen? Dienaangaande had de

heer Ramon dan ook graag vernomen of men hier voorafgaandelijk al voldoende oog voor gehad heeft en of rond deze problematiek al enig studiewerk is verricht.

II.2. Repliek van de minister

De minister treedt de heer Vanleenhove ten volle bij in zijn analyse van de betekenis van het voorliggende verdrag voor de toekomstige ontwikkelingen binnen de Europese onderwijsruimte. Men moet zich daarbij inderdaad realiseren dat we nog maar aan het begin staan van een lang traject. De basis is gelegd met onze decreten en dit verdrag, maar er zal nog heel veel werk moeten worden verzet vooraleer er voldoende transparantie zal zijn tussen en binnen al die ondertekenende landen.

Men moet er zich ook van bewust zijn dat Vlaanderen en Nederland slechts twee van de partners zijn. Het gaat ondertussen in totaal echter al om 34 landen. In een dergelijk dispaarot gegeven een werkbare en goed onderbouwde transparantie brengen zal volgens de minister dan ook een enorme opgave zijn. Tussen de landen van West- en Noord-Europa ligt de zaak nog tamelijk eenvoudig, omdat de kwaliteit van het hoger onderwijs daar toch enigszins vergelijkbaar is. Maar bij die 34 ondertekenaars zijn ook heel wat landen die een heel stuk minder ver staan in hun hoger onderwijs en veel minder kwaliteit leveren. Voor de minister is het dan ook imperatief dat we er tegelijk moeten over waken dat er geen verdere dualisering in het Europese hogeronderwijslandschap komt. Dit valt misschien wel niet onmiddellijk onder de werkings sfeer van het hier voorliggende verdrag, maar desalniettemin moet dit toch steeds in het oog, of toch minstens in het achterhoofd, worden gehouden.

De minister komt dan tot de door de heer Ramon aangehaalde kwestie van de flexibiliteit van ons onderwijs en de interrelatie daarvan met het accreditatiegegeven. De accreditatie gebeurt natuurlijk op basis van een opleiding. Als men daar bepaalde onderdelen uithaalt, klopt het totaalbeeld van de opleiding – qua kwaliteitslabel – inderdaad niet meer. In de mate dat er geen geheel meer is, maar enkel nog gefragmenteerde elementen, kan men immers maar moeilijk volhouden dat al die losse elementen – hoewel waarschijnlijk ook wel allemaal kwaliteitsvol – ook nog van dezelfde kwaliteit zouden zijn als de geaccrediteerde totaalopleiding.

Het accreditatieorgaan zal dit gegeven dus wel degelijk grondig in het oog moeten houden. De keu-

zes die studenten kunnen maken, verlopen anderszits echter niet volgens een à la carte-systeem. Ze moeten wel degelijk clusters van vakken blijven volgen, ze kunnen dus niet zomaar hier en daar een vak uitplukken. Dat is zeker nooit de bedoeling geweest van de flexibilisering.

III. STEMMINGEN

III.1. Artikelsgewijze stemming

Artikel 1

Ter stemming gelegd, wordt het eerste artikel van het ontwerp van decreet aangenomen bij unanimiteit van acht stemmen.

Artikel 2

Ter stemming gelegd, wordt daarna ook het tweede artikel van het ontwerp van decreet aangenomen bij unanimiteit van acht stemmen.

Artikel 3

Ter stemming gelegd, wordt ook het derde artikel van het ontwerp van decreet aangenomen bij unanimiteit van acht stemmen.

Artikel 4

Ter stemming gelegd, wordt ten slotte ook het vierde artikel van het ontwerp van decreet aangenomen bij unanimiteit van acht stemmen.

III.2. Stemming over het geheel

In zijn geheel ter stemming gelegd, wordt het ontwerp van decreet “houdende goedkeuring en uitvoering van het verdrag tussen het Koninkrijk der Nederlanden en de Vlaamse Gemeenschap van België inzake de accreditatie van opleidingen binnen het Nederlandse en het Vlaamse hoger onderwijs, ondertekend te Den Haag op 3 september 2003” ten slotte eveneens aangenomen bij unanimiteit van acht stemmen.

De verslaggever,

Frans RAMON

De waarnemend voorzitter,

Stefaan PLATTEAU
